

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Quæstio I. De Supernaturali Gratia Angelorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

108. Ob. 1. Juxta nos locutio Angeli esset actus voluntatis: hoc est falsum: ergo. Resp. dist. mai. Locutio Angeli tantum esset actus voluntatis neg. mai. etiam esset. conc. mai. & dist. sic mi. neg. conseq. Locutio hominis quoque, seu allocutio, non est tantum prolatio vocum, sed directio earum ad alterum; nec enim alloquor omnem, qui audit verba à me prolata, sed illum solum, ad quem voces dirigo. Præter hanc voluntatem autem locutio Angeli involvit productionem speciei in altero Angelo, quam loquens saltem moraliter producit, quod sufficit; nec enim, ut ait Haunoldus, omnia scrupulosè requirenda sunt, quæ in locutione hominis reperiuntur; unde non, sicut homo physicè voces, ita Angelus debet physicè speciem producere; sufficit enim, si ostendatur modus, quo suos conceptus manifestet. Quod autem Angelus loquens debeat reflexè aliquo modo velle suam volitionem, nihil est absurdi; quia hoc etiam debet admitti in humana allocutione: quin imò potest volitio in seipsam, tanquam in objectum inadæquatum, esse reflexa, ut patet in voluntate legislativa.

109. Ob. 2. Per modum loquendi, in tertia conclusione assertum non posset Angelus mentiri alteri: hoc est falsum: ergo. prob. ma. vel enim Angelus A. produceret sciens in se actum falsum, quem dein vellet alteri manifestum: & hoc non potest; quia assentiretur falso ut falso: vel vellet tantum, ut Angelus B. haberet speciem actus, quem Angelus A. non habet, & ut Angelus B. ob autoritatem suam, id est Angeli A. assentiretur alicui falso e. g. quod cras sit futurus dies iudicii: & non loqueretur contra mentem: neque etiam vi hujus volitionis produceretur in Angelo B. species actus falsi, sed tantum desiderii verè existentis. prob. etiam mi. superior 1. Soli DEO proprium est non posse mentiri. 2. Lucifer alios Angelos mendacio decepit, & vocatur Pater mendaciorum.

110. Resp. 1. om. ma. neg. mi. cum Platelio, ac Granado. Modò Angelus possit mentiri hominibus, & Angelis, per alios modos loquendi e. g. per signa materialia, vel spiritualia, satis differt à DEO, ut patet. Dein, ut ait Arriaga, non debebat Angelis Lucifer mentiri: sufficiebat proponere motiva, quibus ipse movebatur ad superbiam. Responderi potest 2. neg. ma. Angelus posset etiam, saltem minùs strictè, mentiri per illum modum; species enim illa posset inducere Angelum B. minùs cautum, ut assentiretur ipsi objecto falso: quo casu Angelus A. esset causa per se conceptus falsi: & sic aliquo modo mentiretur.

Nec dicas 1. Angelum B. non crediturum, eò quod loquens tantum indirectè manifestaret objectum; cum posset directè. Resp. enim, etsi non crederet, tamen alter mentiretur, quod frequentissimè etiam accidit inter homines. Secundo, posset tamen contingere, ut alter crederet; cum nec inter homines semper requirantur manifestationes conceptuum firmissimæ; aliàs enim semper exigenterentur juramenta. Nec dicas 2. DEUM dedecere producere talem speciem in altero Angelo. Resp. enim neg. quia species hæc non esset positivè erronea, sed tantum occasio

accepta errandi, & quidem ex alterius determinatione posita: & hinc non dedeceret DEUM, ut auctorem naturæ, naturalium causarum existentie sese accommodare.

DISPUTATIO II.

De Gratia, & Lapsu Angelorum.

III. Supponit hæc disputatio, Angelos præditos non tantum intellectu (de quo præcedenti quaestione actum) sed libera quoque voluntate, de qua etiam nemo dubitare potest; nam, præterquam quod inintelligibile videatur, creaturam rationis capacem, adeoque cognoscentem motiva contraria, bonum, & malum, tamen non habere potentiam bonum suum prosequendi, & amandi, vel malum fugiendi, & odio habendi: innumeris insuper Scripturæ locis Angeli dicuntur amasse, odisse, peccasse &c. quæ voluntatem, & quidem liberam, manifestè inferunt. Rectè tamen S. Thomas negat Angelis appetitus sensitivos, seu irascibilem, & concupiscibilem; cum enim careant corpore, etiam carent sensu. Supposita autem in Angelis voluntate, quaeritur, quomodo se liberè gesserint circa gratiam, eam merendo, vel conservando, aut amittendo.

QUÆSTIO I.

De Supernaturali Gratia Angelorum.

ARTICULUS I.

An Angeli in primo instanti se disposerint ad primam gratiam.

112. Dico 1. Angeli omnes in primo instanti suæ creationis habuerunt gratiam sanctificantem. ita S. Thomas 1. p. q. 62. a. 3. in corp. Suarez, Valquez, & communior, contra quosdam antiquiores. Prob. Christus Joan. 8. v. 44. de diabolo dicit: *In veritate non stetit*: per veritatem autem intelligitur à PP. gratia: & non stetit iisdem significat, ab ea prolapsus fuisse, seu eam perdidisse. sic enim ait S. Cyrillus l. 6. c. 6. in Joannem: *In veritate non stetit; quia prolapsus est à veritate, nec voluit manere in suæ originis sanctitate*: ergo etiam diabolus, adeoque multò magis Angeli boni, habuerunt gratiam: & quidem in primo instanti; nam in secundo mali peccarunt: consequenter, nisi in primo gratiam habuissent, eam amplius habere non potuissent.

113. Rursus Ezechielis 28. v. 11. & seq. ubi propheta lapsum Regis Tyri describit, intelligitur juxta S. Augustinum l. 11. de civit. c. 15. S. Hieronymum, Ambrosium, & alios PP. ac communem interpretum, sub illo Rege Tyri Lucifer,

cifer, qui etiam Cherub vocatur, &que dicitur ornatus variis gemmis, *Perfectus decore in deliciis paradisi DEI*: & additur: *In medio lapidum ignitorum ambulasti: perfectus in viis tuis à die conditiōis tuæ, donec inventa est iniquitas in te: quem ornatum, perfectionem &c. de gratia plurimi interpretantur.*

Accedunt SS. PP. Cyrillus cit. n. præced. S. August. lib. 12. de civit. c. 9. ubi ait: *Simul in eis Angelis & condens naturam, & largiens gratiam: quanquam dein dubitet, an mali non acceperint minorem gratiam.* S. Basiliius homil. in psal. 32. de omnibus Angelis ait: *Angeli namque initio ut essent, verbum opifex omnium condidit, sanctificationem verò simul appendit ipsis Spiritus Sanctus.* Similia habent alii, quos exhibet Suarez. Confirm. Adamus statim in sua creatione accepit gratiam sanctificantem; quia creatus est in iustitia originali, quæ includit gratiam sanctificantem, licet hanc brevi esset perditurus: ergo etiam probabiliter Angeli eam acceperunt; nec enim videtur erga nobiliores creaturas DEUS fuisse in prima conditione parcior: quidquid sit de statu post lapsum.

114. Dico 2. Angeli per actus proprios se disposuerunt ad primam gratiam sanctificantem recipendam. ita Cajetanus, Vasquez, Granadus, Haunoldus, Platellius, Sangallenles, Gonetius disp. 12. de Angelis a. 2. n. 30. & hoc teste, communiter Thomistæ: alii etiam communius. Prob. In hac providentia hominibus adultis non confertur gratia sanctificans absque eorum dispositione: ergo nec videtur Angelis data sine eorum dispositione, sed ejus collatio universaliter fuisse annexa propriæ dispositioni subiecti, si quidem hoc illius sit capax, uti sunt Angeli. Prob. 2. Angelis concedendum est, quod gratiam receperint modo meliori, & perfectiori, si recipiatur dependenter à propria dispositione, quam sine ista: ergo. ma. redditur verosimiliter ex eo, quod iste modus etiam concedatur hominibus adultis, maxime, cum de his, ac de Angelis, quoad statum supernaturalem, ferme eodem modo loquamur.

115. Prob. mi. Perfectius est, cæteris paribus, cooperari ad suam perfectionem, quam tantum passivè se habere ad illam: sicut perfectius est habere gloriam, ut coronam ex meritis, quam tantum, ut hæreditatem sine illis: ergo. Dixi: *cæteris paribus*; quia Christo (ut docetur in tract. de Incarn.) data est gratia sanctificans ante omnem operationem, adeoque ante omne meritum; quia gratia accidentalis jam erat debita gratiæ substantiali, seu unioni hypostaticæ; hac autem dabatur antecederet ad omnem operationem in Christo: & hic modus recipiendi gratiam sanctificantem antecederet ad merita est utique perfectior; quia affert secum unionem Verbi.

116. Dices. Angeli non potuerunt in primo statim instanti elicere actus meritorios gratiæ: ergo non potuerunt gratiam mereri. Resp. neg. ant. Habuerunt Angeli in primo illo instanti totum actum primum proximum ad intendendum, scilicet intellectum perspicacissimum, nec diuturna deliberatione opus habentem, item gratias actuales, & illustrationes supernas: ergo

potuerunt statim revelationi factæ per fidem assentiri, & simul elicere actum charitatis, quem probabiliter elicuerunt, ut vult Haunoldus, eod quod sine isto non videatur in hac providentia conferri gratia extra Sacramenta. Hic actus fuit dispositio, vel meritum de congruo, ad gratiam sanctificantem, & probabiliter meritum de condigno ad gloriam.

117. Hinc in primo instanti omnes Angeli meriti sunt gloriam: at mali in secundo instanti eam denuò perdiderunt; quamvis enim DEUS statim in eodem primo instanti meritis rependerit gratiam (meritum enim præsupponitur ad præmium, non necessariò prioritate temporis, sed tantum prioritate naturæ) non tamen statim voluit dare gloriam, sed voluit, ut in bono perseverarent, sicut idem petit ab hominibus. Observe tamen, nos non dicere, quod Angeli primam gratiam meriti sint de condigno, sed tantum, quod ad eam se disposuerint de congruo; cum enim meritum de condigno involvat ipsam gratiam sanctificantem, & consequenter, sicut meritum de condigno, ita etiam ipsa gratia, tanquam ejus constitutivum, debeat præsupponi ad præmium de condigno reddendum, non potest ante gratiam dari meritum de condigno.

118. Noto hic, merito correspondere duplex præmium, scilicet gratiam, & gloriam: & gratiam quidem præcedere ante gloriam: ex quo Gormaz de merito disp. 4. sect. 2. n. 217. & seq. Suarez, Vasquez, & plures, quos vide apud Platellium p. 2. n. 665. cum S. Thoma 1. 2. q. 112. a. 2. ad 1. inferunt, quod quis eodem actu charitatis, vel contritionis, possit mereri gratiam sanctificantem de congruo, & gloriam de condigno; nam, cum gratia jam data fuerit ante gloriam, potest dignificare eundem actum charitatis, ut sit meritum condignum gloriæ; neque enim requiritur, ut gratia præcedat priori opus meritorium, sed tantum, ut comitetur. Videtur etiam favere Tridentinum sess. 6. can. 32. ubi universaliter dicit, hominis iustificati (qualis statim est, qui actum charitatis elicit) opera mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & etiam gloriæ augmentum, adeoque etiam primam gloriam, & quidem de condigno; alias non fuisset ratio, quare dixisset, opera illa non mereri gratiam, (intellige primam) sed tantum ejus augmentum, cum etiam prima gratia sanctificans cadat sub meritum de congruo.

119. Huic tamen opinioni contradicit Lugo de Incarnatione disp. 6. sec. 3. n. 59. existimans, non posse gratiam, quæ est præmium actus, dignificare eundem actum ad aliud præmium. Difficultas movetur ex eo, quod sequeretur, quod, si quis Rex promitteret militi, si obtinuisset victoriam, dignitatem centurionis, & centurioni officium ducis superioris, miles statim fieret dux; quia per victoriam fieret centurio, & dignitas centurionis dignificaret eandem victoriam ad alterum præmium. Sed responderi tamen potest, discrimen esse inter nostrum, & hunc casum posteriorem; nam in hoc casu posteriore sunt duo prorsus distincta præmia, nec utrumque uni actui promissum est, sicut tamen promissa est gratia, & gloria actui meritorio: & miles nec de congruo meretur officium

cium ducis. Hinc facilius intelligitur, quomodo actus dignificetur ad secundum præmium, ei jam promissum. Nec ex hoc sequeretur processus in infinitum, aut alia absurda, quæ ex casu militis deducuntur: sed hæc ad tractatum de Merito.

120. Quæres, quamdiu duraverit status viæ in Angelis. Resp. Tria solent distingui instantia. Primum, quo Angeli creati sunt, & se disposuerunt ad gratiam, eamque receperunt, ac gloriam etiam meruerunt. Secundum, quo boni continuârunt suum meritum: mali verò peccârunt: & per hæc duo duravit status viæ. Tertium, in quo boni beatitudinem consecuti sunt, mali autem damnati. Hæc tamen instantia non debent cogitari, quasi essent tria indivisibilia nostri temporis; non enim est ullum fundamentum, nec in Scripturis, nec in Patribus, nec in ratione, quodd tantum per indivisibile momentum mali fuerint in statu gratiæ: imò verba *ambulasti, à die, donec*, adducta n. 113. videntur significare moram plus quam instantaneam.

121. S. Thomas 1. p. q. 62. a. 5. ad 2. tempus corporale, hoc est, quod mensuratur motu solis, distinguit à tempore Angelico, quod mensuratur actibus Angeli, ita, ut dicatur tamdiu durare instans Angelicum, quamdiu Angelus non cessat ab eliciendo, vel conservando eodem actu. Quidam volunt tamdiu durare instans Angeli, quamdiu hic non elicit actum cum priore impossibilem: sed hi auctores videntur habere difficultatem in explicando secundo instanti bonorum Angelorum, item in danda ratione, quare non sit tantum unum instans beatitudinis eorum in cœlo, ut patebit consideranti: quare prior explicatio videtur melior. Potest autem idem actus Angeli conservari duratione indivisibili tam longa, ut æquivalet plurimis instantibus nostri temporis.

122. Ubi ulterius notandum, etsi Angelus, unum actum continuando, interim simul plures alios actus, sicut potest, eliciat, tamen esse adhuc unum instans; utique enim Angeli boni in primo instanti elicerunt actus fidei, spei, & charitatis. Nec debent hi actus æqualiter durare cum actu continuato. Sic, dum Angelus amat se ipsum, vel DEUM, potest se applicare ad considerandum cœlum, & id appetendum: inde ad terram vertere cogitationem, & circa hanc actum voluntatis elicere. Si interim prior amor DEI, vel sui ipsius, perseveret, maxime, si hic actus sit principalis, & reliqui cum illo sint connexi, vel per modum actuum imperatorum ab eo profluentes, faciunt omnes simul tantum unum instans: unde verosimile est, demones in secundo instanti plures actus peccaminosos eliciuisse: & certè prælium illud in cœlo factum, videtur indicare plures actus.

Angeli etiam beati, ut defendit Suarez, elicerunt plures actus bonos: quos quamvis Valentia, & Granadus velint reducere ad primum instans eorum (quod volunt etiam durasse per instans secundum malorum) tamen Scotus, Cajetanus, Suarez, & alii, putant, non durasse semper actus eosdem; eoquod Angeli boni acceperint novas revelationes, nova præcepta, item bellum illud ex se requisiverit multos alios actus, ut non videatur semper primus actus intellectus,

aut voluntatis durasse: sed de his videatur Suarez l. 5. c. 11. 14. & seq. & Granadus tr. 12. disp. 4. sec. 1. Quanto autem spatio nostri temporis, vel quot instantibus nostris, Angeli perseverarint in actu amoris DEI, quem etiam mali primo instanti elicerunt: quamdiu etiam deum mali actum peccaminosum continuârunt, est, ut dixi, incertum. Hugoni Victorino videtur durasse via Angelorum diem unum naturalem: sed & hoc est incertum. Id solum constat ex communi SS. PP. fuisse tempus valde breve. Sanè jam dæmon erat damnatus, quando Eva vix fuit condita, & hæc ab illo decepta.

123. Ob. 1. contra 1. conclus. Joau. 8. v. 44. dicitur de diabolo: *ille homicida erat ab initio*: ergo nunquam habuit gratiam. Confirm. 1. S. Gregor. l. 32. moral. c. 18. ac alii Patres dicunt, Angelos malos non habuisse charitatem: ergo neque habuere gratiam. Confirm. 2. S. August. apud S. Thomam 1. p. q. 62. a. 3. arg. 1. & ad 1. docet, eos primò creatos fuisse informes, five productos, vel creatos in tenebris: dein formatos: verba S. Augustini l. 1. de Genesi. ad litteram c. 17. sunt: *Divisio quidem lucis* (per quam intelligit Angelos) *à tenebris, distinctio est jam reformatæ ab informi*: ergo primum postea luce gratiæ informati sunt. Confirm. 3. Non videtur decuisse DEUM, ut infunderet gratiam, mox destruendam: ergo. Resp. neg. consequ. Illud ab initio non significat primum instans creationis, ut docet S. Augustinus de civit. DEI l. 11. c. 15. sed tempus brevè subsecutum, quod in morali modo loquendi censetur coalescere cum initio: sic etiam dicit Psalmista: *Erraverunt ab utero*, psal. 57. v. 4. scilicet ii, qui à prima juventute errarunt. Roboratur responsio ex eo, quod ibidem dicitur: *In veritate non stetit*: ergo aliquando in ea fuit.

124. Ad 1. & 2. confir. neg. conf. SS. PP. explicandi sunt de charitate plena, & perseverante. S. Aug. explicatur à S. Thoma 1. p. q. 62. a. 3. ad 1. vel de formatione per gloriam, quæ fuit tempore posterior, vel de formatione per gratiam, quæ tamen tantum fuit posterior naturâ. Ad 3. confirm. neg. antec. Etiam Adam citò perdidit iustitiam originalem, & multi alii gratiam, in Sacramento poenitentiae acceptam, citò iterum perdunt. Si DEUS nihil creare vellet, quod ex culpa creaturæ brevi periret, quàm multa non essent in orbe? Habuit tamen DEUS fines prudentissimos; hac enim ratione eluxit ejus summa bonitas, quæ, ut solem, ita etiam gratiam, omni facit super bonos, & malos, saltem tales futuros. Dein, cum elevârunt Angelos ad statum supernaturalem, consequenter eis dedit gratias actuales, quibus cum ipsi cooperati sint in primo instanti, prudentissimè eis, tanquam de congruo meritis, gratiam sanctificantem rependit.

125. Ob. 2. contra 2. concl. Nullo modo Angeli statim in primo instanti potuerunt elicere actus dispositivos ad gratiam: ergo. Confirm. S. Thomas q. 16. de malo, quæ est de demonibus, a. 4. ad 14. docet, Angelos in primo instanti tantum dilexisse DEUM, ut authorem naturæ, eumque amorem naturalem fuisse: atqui actus naturalis non est dispositio, neque de congruo, ad gratiam: ergo. Resp. neg. antec. Actus liber exigit actum primum proximum, tantum pro priori natu-

naturæ, non autem pro priori temporis: causa etiam potest operari in primo instanti, in quo existit; sol enim statim producit lucem, & ignis calorem. Ad confirm. Etiam Angeli in primo instanti elicuerint actum naturalem amoris DEI, simul potuerunt elicere actum supernaturalem, sicut iuxta Sanctum Thomam 1. p. q. 62. a. 7. in corp. in Angelis, quando jam sunt in gloria, datur adhuc cognitio, & dilectio DEI naturalis. Affert etiam S. D. q. 16. de malo a. 4. ad 20. creaturam in primo instanti creationis posse mereri. Unde, cum Angeli habuerint in primo instanti actum primum proximum, ad eliciendum actum etiam supernaturalem meritorium, non videtur negandum, quod eum elicuerint.

Dum autem S. D. q. 16. de malo a. 4. ad 14. § 15. videtur negare, Angelos elicuisse in primo instanti actum supernaturalem, forte exponi potest, quod non elicuerint ex motivis, ibi assignatis, scilicet ex consideratione suæ essentiae, ut producat à DEO, vel bonum supernaturale habentis ab eo, ut auctore. gratiæ. Suarez. tom. 2. in 1. p. tract. de Angelis l. 5. c. 7. n. 9. ait, S. Doctorem ibi dicta revocasse: & sanè 1. p. q. 63. a. 5. ad 4. sic ait: Et ideo omnes Angeli in gratia creati in primo instanti meruerunt. Unde, quando art. seq. ad 3. Angelicus motus Angeli bonum, in primo instanti elicitum, vocat naturalem, Suarez loc. cit. n. 8. ait, vocari naturalem, sumendo naturale, non prout opponitur supernaturali, sed potius, prout opponitur libero, non quidem simpliciter tali, sed magis tali, quatenus scilicet ille actus est valde consentaneus naturæ, in illis circumstantiis gratiæ illustrantis &c. Hinc idem Suarez loc. cit. n. 2. ait, nostram sententiam absque dubio esse D. Thomæ, idque fuisse probat.

126. Ob. 3. SS. PP. docent, Angelos esse creatos in gratia, sanctitatem illis esse imitam, impensam, infusam: ergo non se disposuerunt ad illam. Confirm. Ad actum charitatis, quo se debuissent Angeli disponere, præsupponitur habitus: sed hic non datur ante gratiam habituales: ergo etiam actus charitatis non potest dari ante gratiam habituales: ergo non potuerunt Angeli antecederent elicere actum charitatis, adeoque neque se disponere ad gratiam, Resp. neg. conseq. Etiam Trident. sess. 6. c. 7. ait, in justificatione accipi infusam charitatem, non tamen vult, id fieri absque dispositione prævia: & S. Paulus, dum ad Ephes. 2. v. 10. ait: Creati in Christo Jesu in operibus bonis: non vult dicere, nos non concurrisse ad opera bona, sed tantum, gratiam quoque necessariam fuisse, ut exponit S. August. de gratia § lib. arbitr. c. 8. Ad confirm. dist. antec. ad actum charitatis semper, & necessario præsupponitur habitus. neg. ant. aliquando, conc. antec. & neg. conseq. Sapientissime peccatores eliciunt actum charitatis sine eo habitu, & tunc ejus defectum supplet omnipotentia extrinsece applicata: quidni semel id factum sit in Angelis?

ARTICULUS II.

Quid tenendum de SS. Angelis Custodibus.

127. DE fide est, Angelos aliquo modo deputari à DEO ad custo-

diam hominum; nam Psal. 90. (qui de quovis homine intelligendus est, & non de Christo, saltem non de hoc solo) dicitur v. 11. Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis. Matth. 18. v. 10. Angeli eorum semper vident faciem Patris: id est, Angeli custodes parvulorum, de quibus ibi Christus loquitur. Plures textus vide apud Suarez de Angelis l. 6. c. 17. Equidem ex natura sua Angeli, utpote longè superiores, non ordinantur ad custodiam hominum: sed destinantur ad hoc officium ex speciali providentia, & dilectione DEI erga homines, volentis succurrere necessitati humanæ infirmitatis, tot dæmonis tentationibus resistere non valentis. Propria etiam Angelorum charitas eos incitat ad nobis succurrendum.

128. Certissimum etiam est, Angelos curam hominum habere, non tantum universalem, sed particularem: certum quoque est, singulis hominibus singulos Angelos attributos esse, id quod Arriaga disp. 22. sec. 8. subf. 1. ait, certissime constare ex consensu fere omnium Patrum, & Theologorum, ac totius Ecclesiæ: Suarez verò l. 6. c. 17. n. 8. ait, hoc tanto Ecclesiæ universalis consensu esse receptum, & in Scriptura, prout à Patribus intelligitur, tam magnum habere fundamentum, ut sine ingenti temeritate, aut fere errore, negari non possit; Christus enim dixit: Angeli eorum semper vident faciem Patris. Matth. 18. v. 10. item Actor. 12. v. 15. dicitur: Angelus ejus est: hoc est S. Petri &c. Idem clarissime testantur SS. PP. Hier. Bernard. Justinus &c. quos exhibet Suarez loc. cit. Adde, quod non sit credibile, duos homines, qui sapientissime ob itinera, vel alias causas, remotissime ab invicem separantur, ab eodem Angelo custodiri.

Quamvis autem Suarez loc. cit. n. 10. videatur, se velle explicare, quod tantum intelligat suum assertum ita, ut unus Angelus in particulari custodiat paucos homines, unum vel alterum, dum ibi tantum ait, esse verosimilius, quod unus Angelus unum hominem solum custodiat: tamen hoc plus quam verosimile esse probant rationes nostræ. Quod autem Calvinus dicat, majus esse beneficium, si omnes Angeli curam cujuslibet hominis habeant, quam, si tantum unus, nil probat; non enim negamus, præter custodem, peculiariter attentum, etiam alios Angelos habere aliquam curam, & omnes S. Michaëlem invocamus: quod autem prorsus omnes simul habeant peculiarem semper curam cujuslibet hominis, est impossibile; cum non possint simul in dilutis locis adesse.

129. Quæres 1. An non idem Angelus, saltem successivè, plures homines custodiat, scilicet post mortem primi clientis alium. Resp. id sensisse Magistrum Sententiarum l. 2. dist. 11. §. 2. § 3. exultimavit enim, pauciores esse Angelos, qui destinati sint ad custodiam hominum, quam futuri sint successivè homines: consequenter eundem Angelum, saltem successu temporis, pluribus attribuendum: sed hoc fundamentum est incertum. Patres etiam non conveniunt. Origenes homil. 11. in c. 18. Numer. ante medium, videtur supponere, quod idem Angelus successivè plures custodiat, dum scribit, quemvis Angelum in judicio universali educturum eos, quibus præfuit, quos adjuvit, quos in-

struxit &c. S. Justinus autem in lib. ult. *question. q. 30* tenet oppositum, dum ait, custodes Angelos semper augeri, hoc est, alios, & alios novos, ad custodiam deputari: quanquam ipsius fundamentum non sit solidum, quod scilicet Angeli, post mortem hominis, custodiant adhuc animam usque ad diem iudicii. Dissentiunt etiam Theologi: Suarez tamen cum Arriaga inclinatur in affirmativam: nos relinquimus rem in dubio.

130. Quæres 2. Quando incipiat, aut desinat custodia Angelica. Resp. S. Hieron. in 18. *Matth.* respondet, eam incipere *ab ortu natiuitatis*: Eum sequitur S. Thomas 1. p. q. 113. a. 5. in corp. recte asserens, non primum à baptismo homini obtingere custodem; nam alias infideles nunquam eum acciperent. Alii autem putant, Angelum deputari statim ab infusione animæ rationalis. ita S. Anselmus in *elucidario longè post medium*, ubi ait: *Unaquæque etiam anima, dum in corpus mittitur, Angelo committitur.* Et certè tunc homo jam incipit esse viator, atque etiam moraliter distinctus est à matre, in ordine ad salutem, jamque est originali labe infectus, etsi mater sit sancta. Huic sententiæ non videtur omnino oppositus S. Thomas *art. modò cit. ad 3.* quia tantum dicit, probabiliter dici posse, factum in utero, eò quod nondum separatus à matre sit, custodiri ab Angelo matris. Et quia hæc opinio tribuens infanti, adhuc in utero matris, proprium Angelum, providentiam DEI facit liberaliorem, ei Suarez l. 6. c. 17. num. 18. adhaeret.

131. Jam verò custodia Angelica cessat, quando homo est in termino suo ultimo: ad quid enim Angelus damnatum custodiat, aut etiam Beatum? cum ille à DEO, & Angelis sit abjectus: hic autem beatitudine sua defensus. At verò animas purgantes, necdum in ultimo termino constitutas, Angeli adhuc aliquoties solantur, donec eas in paradysum inducant. Quamdiu autem durat via, Angelus clientem nunquam penitus deserit, etiam ob peccata gravissima, sicut demon non desinit tentare etiam eximie sanctos: & sicut Angeli non omnino deserunt infideles, qui nec fidem, nec gratiam habent, ita neque deserunt peccatores, qui habent fidem, licet non habeant gratiam. Quando autem aliqui Patres videntur dicere, quod peccatis fugentur Angeli, sensus est tantum, quod exercitium actuale custodiæ aliquando ob indispositionem peccantium intermittant.

132. Quæres 3. An omnes omnino homines habeant suos Angelos custodes. Resp. affirmative; nam & reprobi, de quibus aliqui dubitare sunt visi, indigent custode contra tentationes demonum, & alia mala. Et quamvis custodia hæc eis non profit, ex eorum culpa, ad beatitudinem, prodest tamen ad minuendas culpas, & consequenter poenas. Sæpe etiam mali hac ratione impediuntur, ne magis noceant bonis. Tandem commendatur sic magis benignitas DEI, quæ, sicut solem facit oriri super iustos, & iniustos, ita etiam utroque per Angelos custodit. Christus Dominus tamen non habuit Angelum custodem; cum enim DEUS esset, suâ scientiâ, & potestate, erat ab omni malo tutissimus: unde illud *psal. 90. cit. num. 127. si ex-*

plicetur de Christo, intelligi debet de custodia non propriè dicta, sed de obsequio, juxta illud *Matth. 4. v. 11. Accesserunt Angeli, & ministrabant ei.* B. Virgo autem, utpote pura creatura, habuit suum custodem, ne scilicet, saltem ab extrinsecis objectis, vel agentibus, læderetur, sicut etiam habuerunt juxta S. Thomam 1. p. q. 113. a. 4. ad 2. Adam, & Eva in statu innocentia.

133. Quæres 4. Quinam Angeli destinantur ad custodiam hominum. Resp. ordinariè esse ex infimo choro, seu ordine, eos, qui hominibus privatis deputantur: at verò probabile est, Pontificibus, Regibus, Episcopis &c. Archangelos assignari. Imò Tostatus vult, personas has sublimes habere duos Angelos custodes. Principatus verò dici possunt præsidere communitatibus, & regnis integris. Potestates maxime adhibentur à DEO, quando demonum vis est coercenda: Virtutes, quando facienda miracula. Ex quatuor ordinibus supremis juxta S. Thomam 1. p. q. 112. a. 2. 3. 4. nulli mittuntur ad custodiam hominum. Unde ex S. Doctore, nec Gabriel, nec Raphaël, ut ibidem habetur, fuerunt plus, quam Archangeli: item Seraphim missi ad Isaiam, ejusque labia carbone purgans, non fuit verè talis ex supremo choro, sed hoc nomen ei tantum tributum est in latiori significatione, ut dictum *num. 18.* vel verus Seraphinus alium Angelum suo nomine misit. vide etiam Suarez l. 6. c. 10. § 21.

134. Quæres ultimò, in quonam potissimum Angelica custodia consistat. Resp. ex Suarez l. 6. c. 19. in his. Primò avertunt periculum, amolendo causas liberas, & necessarias, ex quibus malum corporis, aut animæ clientibus imminet. Secundò excitant animam ad faciendum bonum, & vitandum malum, illuminando, & instruendo illam. Tertiò compescunt demones, ne nimium tentent, aut aliter noceant. Quartò offerunt DEO nostras preces, ut habetur *Tobie 12. v. 12. & Apoc. 8. v. 3.* non quod DEO eas tantum exhibeant; cum aliunde per se ei pateant: sed quod adjuncta sua oratione eas reddant efficaciores. Quintò orant pro nobis, etiam, quando nos non oramus: imò quando peccamus, ut impetrent nobis poenitentiam, & veniam, aliâque dona. Sextò castigant, atque corripunt peccantes per motus, infortunia &c. quandoque etiam per mortem, ne malitia mutet intellectum. Poenæ autem istæ solent esse medicinales; nam alia, quæ sunt purè justitiæ vindictivæ, ordinariè saltem infliguntur à Dæmonibus. Dixi ordinariè: nam & has poenas aliquando infligunt Angeli boni: sic *Gen. 19.* duo Angeli boni deleverunt Sodomam, & Gomorram, igne & sulphure: & *Act. 12. v. 23.* Angelus Domini occidit Herodem Agrippam, interfectorem S. Jacobi Apostoli. Sæpius tamen videntur demones similes poenas purè vindictivas infligere, qui etiam Angeli sunt, & in Scriptura quoque vocantur Angeli, vel spiritus, sed ordinariè cum aliquo addito, ut discerni possint à bonis: sic *Matth. 25. v. 41. Qui paratus est diabolo, & Angelis ejus.* *Apoc. 12. v. 7. Draco pugnabat, & Angeli ejus.* 1. Reg. 18. v. 10. *Invasit spiritus DEI malus Saul.* Tandem Angeli boni animas purgantes solantur, donec expiatis DEO præsentent.

QUA.